(2022) 10 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 156

ਸੁਖਪਾਲ ਸਿੰਘ ਖਹਿਰਾ
ਬਨਾਮ
ਪੰਜਾਬ ਸਰਕਾਰ

(ਕ੍ਰਿਮੀਨਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 885 ਆਫ਼ 2019)

05 ਦਿਸੰਬਰ, 2022

(ਐਸ. ਅਬਦੁੱਲ ਨਜ਼ੀਰ, ਬੀ. ਆਰ. ਗਵਈ, ਏ. ਐਸ. ਬੋਪੰਨਾ, ਵੀ. ਰਾਮਾਸੁਬਰਾਮਨੀਅਮ ਅਤੇ ਬੀ. ਵੀ. ਨਾਗਾਰਤਨਾ, ਜੱਜ)

ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973 : ਧਾਰਾ 319 – ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ – ਜਦੋਂ ਦੂਜੇ ਸਹਿ-ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ – ਨਿਰਣਿਤ ਕੀਤਾ: ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ – ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ – ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਕਰਕੇ – ਜੇਕਰ ਹੁਕਮ ਉਸੇ ਦਿਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਲਾਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਟਿਕ ਨਹੀਂ ਸਕਦਾ।

ਧਾਰਾ 319 – ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ – ਜਦੋਂ ਮੂਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਹੋਏ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਪੈਂਡਿੰਗ ਹੈ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) – ਨਿਰਣਿਤ ਕੀਤਾ: ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੋਲ ਪੈਂਡਿੰਗ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ

ਦਰਜ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੇਕਰ ਮੁੱਖ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਸੁਣਵਾਈ ਤੱਕ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤੀ ਨਹੀਂ ਗਈ।

ਧਾਰਾ 319 – ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ ਲਈ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ

ਸਵਾਲਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦਿੰਦੇ ਹੋਏ, ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

1.1 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ, 1973 ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਅਤੇ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਣਯ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਹੁਕਮ ਉਸੇ ਦਿਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਇਸ ਦਾ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਟਿਕਣਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। [ਪੈਰਾ 33]

1.2 ਸੁਣਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸੁਣਵਾਈ ਅਪਰਾਧੀ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਉਸ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਇਸਨੂੰ ਮੁੱਖ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜੇਕਰ ਮੁੱਖ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਸੁਣਵਾਈ ਤੱਕ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤੀ ਨਹੀਂ ਗਈ। [ਪੈਰਾ 33]

1.3 ਧਾਰਾ 319 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤਣ ਵੇਲੇ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਉਹ ਹਨ:

(i) ਜੇਕਰ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜੇ ਧਾਰਾ 319 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣ ਬਾਰੇ, ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟੇਜ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਤਾਂ ਇਹ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਉਸੀ ਸਟੇਜ ਤੇ ਰੋਕ ਦੇਵੇਗਾ।

(ii) ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਹੋਣ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰੇਗੀ।

(iii) ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇਹ ਤਲਬੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੂਲ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਗਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(iv) ਜੇਕਰ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਸਟੇਜ਼ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਵੱਖਰੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਏ।

(v) ਜੇਕਰ ਸੰਯੁਕਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਤਾਜ਼ਾ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(vi) ਜੇਕਰ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਜਿਸ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ, ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਕਰਨ ਦੀ।

(vii) ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਪੈਰਾ (i) ਵਿੱਚ ਵਰਣ ਕੀਤੀ ਗਈ ਪਛਾਣੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਰੋਕੀ ਗਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਗੱਲ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਤੌਰ ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁੱਖ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(viii) ਜੇਕਰ ਮੁੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਸਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤੀ ਜਾਂ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਵੱਖਰੀ ਸੁਣਵਾਈ (ਬਾਈਫੁਰਕੇਟਡ) ਮਾਮਲਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 319 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਸਿਰਫ ਜੇਕਰ ਇਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਹਨ, ਜੋ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

(ix) ਜੇਕਰ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਰਾਖਵੇਂ ਰੱਖਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤਣ ਅਤੇ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਸਹੀ ਤਰੀਕਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਮੁੜ-ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

(x) ਮੁੜ-ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਰੱਖਣ ਤੇ, ਤਲਬ ਕਰਨ; ਸੰਯੁਕਤ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਜਾਂ ਨਹੀਂ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਰੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਉਪਰੋਕਤ ਰਾਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(xi) ਇਥੋਂ ਤਕ ਕਿ ਇਸ ਸਟੇਜ਼ ਤੇ ਵੀ, ਜੇਕਰ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸੰਯੁਕਤ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਤਾਜ਼ਾ ਤੌਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਤੌਰ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(xii) ਜੇਕਰ, ਉਸ ਹਾਲਾਤ ਵਿੱਚ, ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ;

(ਉ) ਮੁੱਖ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਨਿਰਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਵੇਂ ਤੌਰ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

(ਅ) ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁੱਖ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਸਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਵੀਂ ਤੌਰ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 33]

2.1 ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਅਰਥ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ, ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਲੱਗੇ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜਿਹੜਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਸ ਨੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੇ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਤਾਂ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਲਈ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 14]

2.2 ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਭੂਮਿਕਾ ਨਿਭਾਈ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨਾ ਖੁੱਲਾ ਹੋਵੇਗਾ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸਦੀ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਨਾਲ

ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਖਾਸ ਹੈ। ਜ਼ਾਹਿਰ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਅਤੇ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੁੱਖ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਵਰਤਣ ਦੀ ਲੋੜ ਪੈਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦਾ ਅਰਥ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਸਮਝਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ, ਸਗੋਂ ਇਸਨੂੰ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਸਟੇਜ਼ ਦੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਜਦੋਂ ਫੈਸਲਾ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 20]

2.3 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 232 ਦੇ ਮੁਲਾਂਕਣ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਅਦਾਲਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਦੌਰਾਨ ਇਹ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਵਲੋਂ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਲਈ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਤਾਂ ਜੱਜ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੁਣਵਾਈ ਉਸ ਸਟੇਜ ਤੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 232 ਦੇ ਅਧੀਨ ਆਉਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਰਿਕਾਰਡ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਪਰਾਧੀ ਜਾਂ ਇਕੱਲਾ ਅਪਰਾਧੀ, ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਪੂਰਾ ਹੋਣ ਤੇ, ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਹਰ ਗੱਲ ਨੂੰ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਨਵੇਂ ਤੌਰ ਤੇ ਵੱਖਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਂ ਸਾਂਝੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇਹ ਮੁੱਖ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖੁੱਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਜੇ ਜੱਜ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 235 ਦੇ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਜੱਜ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਤੇ ਛੱਡਣ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਦਾ, ਤਾਂ ਜੱਜ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੇ ਸੁਣੇਗਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਉਸ ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਏਗਾ। [ਪੈਰਾ 22, 23]

2.4 ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਸੁਣਵਾਈ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਤੇ ਆਪਣਾ

ਵਿਚਾਰ ਕਰਨਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਸੰਗੀਨਤਾ ਤੇ ਪਹੁੰਚ ਸਕੇ ਜਿਸ ਲਈ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਦੋਂ ਇਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਪਰਾਧੀ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਖਾਸ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸੋਚਣਾ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਹੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਇਸ ਨੂੰ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 232 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਰਿਕਾਰਡ ਕਰਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਜੋ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਫਲਸਰੂਪ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 24]

2.5 ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਨਿਰਣੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਵਿੱਚ ਸਮਾਪਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਉਦੋਂ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਪੂਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਪਰਾਧੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਹੋਰ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਕੀਤੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਵੇਗੀ। ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੋਈ ਦੁਵਿਧਾ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਨਵੇਂ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿਕਾਰਡ ਉਪਰ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। [ਪੈਰਾ 27]

2.6 ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਣੇ ਹਰ ਪੱਖ ਤੋਂ ਸੰਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨਤਾ ਨੂੰ ਲਿਆਉਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨਿਰਣੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਹੋਏ ਇਹ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੀ ਲੋੜ ਕੀ ਹੈ। ਇਸ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨਵੇਂ ਸਿਰੇ

ਤੋਂ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਗਵਾਹੀ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣਾ ਪਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਧਾਰਾ 319 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤਦਾ ਹੈ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰ ਸਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਉਹੀ ਸਬੂਤ ਜੋ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਉਪਲਬਧ ਹਨ, ਧਾਰਾ 273 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਖਿਲਾਫ ਵਰਤੇ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਜਿਹੜੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਵੀਂ ਤੌਰ ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 319 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਵੇਂ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਰੋਕਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 319 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਸੰਪੂਰਨ ਨਿਰਣੇ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਲਈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਕਿਉਂਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਿਰਫ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕਰਕੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 28]

2.7 ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਹਿਤ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੰਯੁਕਤ ਤੌਰ ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 223 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਯੁਕਤ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਲਈ ਇਹ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਵੇਂ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਮੌਕੇ ਤੇ, ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਕਰਨ ਕਿ ਕੀ ਇਸ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਸੰਯੁਕਤ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਮੁੱਖ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਟਾਲਕੇ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਨਵੀਂ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਬਾਰੇ ਹੁਕਮ ਕਰੇ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਅਪਰਾਧੀ

ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨਿਰਣੇ ਜਾਰੀ ਕਰੇ ਅਤੇ ਜਿਸ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੂਲ ਤੌਰ ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰੇ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਗੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਜਾਂ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਓ-ਮੋਟੋ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਤੇ, ਹਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਕਿਉਂਕਿ ਨਹੀਂ ਤਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਸੰਯੁਕਤ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਲਈ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319(1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਾਕ, "ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਨਾਲ ਹੀ ਮੁਕਦਮਾ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ", ਨੂੰ ਡਾਇਰੈਕਟਰੀ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 29]

2.8 ਜੇਕਰ ਨੱਠੇ ਹੋਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੁਣਵਾਈ ਵੱਖਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਬਕਾਇਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਖਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਪਹਿਲੇ ਮੁੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਲਈ ਮਨਜੂਰ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਜੇਕਰ ਇਹ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਹਿਲੇ ਸੰਪੂਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜੇਕਰ ਵੱਖਰੇ ਕੀਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨੱਠੇ ਹੋਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਦਰਜ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਲਾਗੂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। [ਪੈਰਾ 30]

ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਤਰਕੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ (2002) 5 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 738 : (2002) 3 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 400; ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2014) 3 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 92 : (2014) 2 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 1; ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ ਬਨਾਮ ਰਮੇਸ਼ ਨਾਰੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰ (1995) 2 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 513 : (1995) 1 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 456; ਯਾਕੂਬ ਅਬਦੁਲ ਰਜ਼ਾਕ ਮੈਮਨ ਬਨਾਮ

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2013) 13 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 1 : (2013) 15 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 1; ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2007) 7 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 378 : (2007) 8 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 834; ਮੰਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2021) ਐਸ ਸੀ ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ 632 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਕੇਸ ਲਾਅ ਰੈਫਰੈਂਸ

(2014) 2 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 1	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 5
(1995) 1 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 456	ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 25
(2013) 15 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 1	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।	ਪੈਰਾ 36
(2002) 3 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 400	ਨਿਰਭਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ	ਪੈਰਾ 29
(2007) 8 ਐਸ ਸੀ ਆਰ 834	ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।	ਪੈਰਾ 31

ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 885 ਆਫ 2019

ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ, ਚੰਡੀਗੜ੍ਹ ਦੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਰਿਵਿਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 4070 ਆਫ 2017 (O&M) ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 17.11.2017 ਦੇ ਖਿਲਾਫ।

ਨਾਲ

ਐਸ ਐਲ ਪੀ (ਫੋਜਦਾਰੀ0 ਨੰਬਰ 6960/2021, ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 886/2019 ਅਤੇ ਐਸ ਐਲ ਪੀ (ਫੋਜਦਾਰੀ) ਨੰਬਰ 5933/2019.

ਐਸ. ਨਾਗਮੁਥੂ, ਸੀਨੀਅਰ ਅਡਵੋਕੇਟ (ਐਮੀਕਸ ਕੁਰੀਏ)

ਪੀ. ਐਸ. ਪਤਵਾਲੀਆ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਮਿਸ. ਨਿਹਾਰਿਕਾ ਆਹਲੂਵਾਲੀਆ, ਸੁਧੀਰ ਵਾਲੀਆ, ਅਰਪਿਤ ਸ਼ਰਮਾ, ਮਿਸ. ਹਰਸ਼ਿਕਾ ਵਰਮਾ, ਗੌਰਵਜੀਤ ਸਿੰਘ ਪਤਵਾਲੀਆ, ਅਜੀਤ ਸਿੰਘ ਜੋਹਰ, ਹਰਸ਼ਿਤ ਸੇਠੀ, ਮਹਤਾਬ ਸਿੰਘ ਖੈਰਾ, ਕਪਿਲ ਦਹੀਆ, ਦੇਵਾਂਸ਼ੂ ਯਾਦਵ, ਅਮਿਤ ਕੇ. ਨੈਣ, ਪੁਨੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦਰਾ, ਨੀਰਜ ਕੁਮਾਰ ਵਰਮਾ, ਯਸ਼ਾਰਥ ਕਾਂਤ, ਸਿਮਰਨ ਜੀਤ, ਚਿਨਮੋਏ ਖਲਦਕਾਰ, ਅਭਿਨਵ ਅਗਨੀਹੋਤਰੀ, ਸਲੋਨੀ ਪਰੰਜਪੇ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਸ਼ਰਮਾ, ਬੀ. ਕੇ. ਪਾਲ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਤੁਸ਼ਾਰ ਮਹੇਤਾ, ਸਾਲੀਸੀਟਰ ਜਨਰਲ, ਐਸ. ਵੀ. ਰਾਜੂ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲੀਸੀਟਰ ਜਨਰਲ, ਅਰਧੇਨਦੂਮੌਲੀ ਕੁਮਾਰ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਸੌਰਭ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਵਿਨੋਦ ਘਈ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ/ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਅਮਨ ਪਾਲ, ਗੌਰਵ ਧਾਮਾ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਮਿਸ. ਕਨਿਕਾ ਅਹਲੂਵਾਲੀਆ, ਮਿਸ. ਕੀਰਤੀ ਅਹੁਜਾ, ਮਿਸ. ਪ੍ਰਿਯੰਕਾ ਸੀ., ਮਯੰਕ ਦਹੀਆ, ਮਿਸ. ਮਹਿਮਾ ਡੋਗਰਾ, ਮਿਸ. ਭੁਪਿੰਦਰ, ਅਜੈ ਪਾਲ, ਮਿਸ. ਰਾਨੂ ਪੁਰੋਹਿਤ, ਮੁਕੇਸ਼ ਕੁਮਾਰ ਮਰੋਰੀਆ, ਜੋਹੇਬ ਹੁਸੈਨ, ਕਾਨੂ ਅਗਰਵਾਲ, ਅਨਿਰੁਧ ਭੱਟ, ਅਦਿਤ ਖੋਰਾਨਾ, ਪਦਮੇਸ਼ ਮਿਸ਼ਰਾ, ਉਦੈ ਖੰਨਾ, ਅਨਕਿਤ ਭਾਟੀਆ, ਮਿਸ. ਮਧੁਮਿਤਾ, ਅਨਸ਼ੁਮਾਨ ਸਿੰਘ, ਹਰਸ਼ ਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਹਿਤਾਰਥ ਰਾਜਾ, ਵਿਕਾਸ ਬਾਂਸਲ, ਵਿਸ਼ਨੂ ਸ਼ੰਕਰ ਜੈਨ, ਸ਼ਸ਼ੀ ਸ਼ੇਖਰ ਕੁਮਾਰ, ਮਿਸ. ਤਰੁਨਾ ਅਰਧੇਨਦੂਮੌਲੀ ਪ੍ਰਸਾਦ, ਅਮ੍ਰਿਤੇਸ਼ ਰਾਜ, ਮਿਸ. ਸ਼੍ਰੇਆ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਆਸ਼ਿਸ਼ ਮਦਾਨ, ਅਮਨ ਸਿੰਘ ਭਦੌਰੀਆ, ਮਿਸ. ਅਨਨਯਾ ਸਾਹੂ, ਅਭਿਨਵ ਸ਼੍ਰੀਵਾਸਤਵ, ਸੱਨੀ ਚੌਧਰੀ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਲਈ।

ਆਸ਼ਿਸ਼ ਦਿਕਸ਼ਿਤ, ਰਵੀ ਸ਼ਰਮਾ, ਐਡਵੋਕੇਟਸ, ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਏ. ਐਸ. ਬੋਪੰਨਾ, ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

1. ਉਪਰੋਕਤ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ, 17.11.2017 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਨੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹਰਿਆਣਾ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੌਜਦਾਰੀ ਰਿਵਿਜ਼ਨ ਨੰ. 4070 ਆਫ 2017 ਅਤੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਰਿਵਿਜ਼ਨ ਨੰ. 4113 ਆਫ 2017 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਰਾਹੀਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੌਜਦਾਰੀ ਰਿਵਿਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੇ ਅਤੇ 31.10.2017 ਦੇ ਸੁਣਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਜੋ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਤਲਬ ਕਰਨ ਲਈ 1973 ਦੇ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ('ਸੀ ਆਰ ਪੀ ਸੀ' ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ) ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਲਈ ਫੌਜਦਾਰੀ ਅਪੀਲ ਨੰ. 885 ਆਫ 2019 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

2. ਜਿਸ ਸਥਿਤੀ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ 05.03.2015 ਨੂੰ, ਪੁਲਿਸ ਸਟੇਸ਼ਨ ਸਦਰ, ਜਲਾਲਾਬਾਦ ਵਿੱਚ 11 ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਨਾਰਕੋਟਿਕ ਡਰਗਜ਼ ਅਤੇ ਸਾਇਕੋਟ੍ਰਾਪਿਕ ਸਬਸਟੈਂਸ ਐਕਟ, 1985 ('ਐਨ ਡੀ ਪੀ ਐਸ' ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ), ਸ਼ਸਤਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 25-ਓ ਅਤੇ

ਸੂਚਨਾ ਤਕਨਾਲੋਜੀ ਐਕਟ, 2000 ('ਆਈ ਟੀ ਐਕਟ' ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ) ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ 21, 24, 25, 27, 28, 29 ਅਤੇ 30 ਦੇ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੇ ਲਈ ਇੱਕ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ। 06.09.2015 ਦੀ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ, 10 ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਮਾਮਲਾ ਨੰਬਰ 289 ਆਫ 2015 ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੂਜੀ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਪੁਲਿਸ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪਰਾਧੀ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਸੀ।

3. ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ ਨਾਮ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਗਵਾਹੀ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰੋਸਿਕਿਊਸ਼ਨ ਨੇ 31.07.2017 ਨੂੰ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 311 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ.-4 ਅਤੇ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ.-5 ਨੂੰ ਮੁੜ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਮੁੜ ਬੁਲਾਏ ਗਏ ਗਵਾਹਾਂ ਦੀ ਅਗਲੀ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਵਿੱਚ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪਰਾਧੀ ਦਾ ਨਾਮ ਲਿਆ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਪ੍ਰੋਸਿਕਿਊਸ਼ਨ ਨੇ 21.09.2017 ਨੂੰ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਮਾਮਲਾ ਨੰਬਰ 289 ਆਫ 2015 ਵਿੱਚ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ 5 ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀਆਂ, ਸਮੇਤ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਲਈ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ.-4, ਪੀ. ਡਬਲਯੂ.-5 ਅਤੇ ਪੀ. ਡਬਲਯੂ.-13 ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ।

4. ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨ ਯੋਗ ਹੈ ਕਿ 11 ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਮਾਮਲਾ ਨੰਬਰ 289 ਆਫ 2015 ਵਿੱਚ 10 ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਵੱਖਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 03.09.2019 ਨੂੰ ਅਗਲੇ ਸੰਖਿਆਤਮਕ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਮਾਮਲਾ ਨੰਬਰ 217 ਆਫ 2019 ਵਜੋਂ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਦਿਖਾਈ ਦੇ ਰਿਹਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਮਿਤੀ ਨੂੰ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ (21.09.2017), ਉਸ ਸਮੇਂ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮਾਮਲਾ ਲੰਬਿਤ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਮਾਮਲਾ ਨੰਬਰ 289 ਆਫ 2015 ਸੀ। ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, 10 ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ, ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਨੇ 31.10.2017 ਨੂੰ ਨਿਰਣੇ ਸੁਣਾਇਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਦਕਿ ਬਾਕੀ 9 ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ 31.10.2017 ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਈ ਗਈ। ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਨੇ ਉਸੇ ਦਿਨ,

31.10.2017 ਨੂੰ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਵੀ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕਰ ਲਿਆ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਲਬ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 31.10.2017 ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਨੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਜੋ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਤਲਬ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਅਜਿਹਾ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਸੀ ਜੋ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੰਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤਣ ਦੇ ਮੰਚ ਵਿੱਚ, ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਨਿਰਣੇ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 31.10.2017 ਨੂੰ ਪਾਸ ਹੋ ਚੁਕਾ ਸੀ। ਰਿਵਿਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 4070 ਅਤੇ 4113 ਆਫ 2017 ਵਿੱਚ ਉਸੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਨੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਕਾਰਨ ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਰਵਾਈ ਅੱਗੇ ਆਈ।

5. ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ 10.05.2019 ਨੂੰ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿੱਥੇ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਨੌਤੀ ਦੇਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸ਼ਸ਼ਿਕਾਂਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਤਰਕੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ (2002) 5 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 738 ਅਤੇ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (2014) 3 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 92 ਦੇ ਕੇਸਾਂ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੀ ਰਾਏ ਸੀ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਿ ਕਿਸ ਸਟੇਜ ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦੀ ਅਸਲ ਸਟੇਜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਵਿਚਾਰਿਆ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਵਿਲੱਖਣ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀ ਹੈ।

6. ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਅਗਲੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਕਾਨੂੰਨੀ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਉਠਾਏ ਗਏ ਅਤੇ ਮੁੱਦਿਆਂ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਯੋਗਤਾ ਵਾਲੀ ਬੈਂਚ ਦੇ ਗਠਨ ਲਈ ਮਾਣਯੋਗ ਭਾਰਤ ਦੇ ਮੁਖ ਨਿਆਂਧੀਸ਼ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ। ਮਾਣਯੋਗ ਮੁਖ ਨਿਆਂਧੀਸ਼ ਨੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਥਾਪਿਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਇਹ ਬੈਂਚ ਗਠਿਤ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਨ:

> "I. ਕੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਸਮਾਪਤ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਣੇ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ?

II. ਕੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕੁਝ ਹੋਰ ਭਗੋੜੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ) ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਬਕਾਇਆ ਹੈ, ਜੋ ਮੁੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਵੱਖਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ?

III. ਉਹ ਕਿਹੜੇ ਦਿਸ਼ਾ-ਨਿਰਦੇਸ਼ ਹਨ ਜੋ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤਣ ਵੇਲੇ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ?

7. ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ. ਐਸ. ਪਤਵਾਲੀਆ, ਮਾਣਯੋਗ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਪੁਨੀਤ ਸਿੰਘ ਬਿੰਦਰਾ, ਮਾਣਯੋਗ ਕੌਂਸਲ ਜੋ ਟੈਗ ਕੀਤੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ, ਨੂੰ ਸੁਣਿਆ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ. ਨਾਗਮੁਥੂ, ਮਾਣਯੋਗ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਐਮਿਕਸ ਕੁਰੀਏ ਵਜੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ ਹੈ। ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਨੋਦ ਘਈ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ, ਜਦਕਿ ਸ਼੍ਰੀ ਏ. ਕੇ. ਪ੍ਰਸਾਦ, ਮਾਣਯੋਗ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ। ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ. ਵੀ. ਰਾਜੂ, ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲੀਸੀਟਰ ਜਨਰਲ, ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਮਲਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਪ੍ਰੀਵੇਂਸ਼ਨ ਆਫ ਮਨੀ ਲਾਂਡਰਿੰਗ ਐਕਟ, 2002 ਦੇ ਤਹਿਤ ਵੀ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਅਸੀਂ ਸ਼੍ਰੀ ਆਸ਼ਿਸ਼ ਦਿਕਸ਼ਿਤ, ਮਾਣਯੋਗ ਕੌਂਸਲ ਜੋ ਦਖਲ ਦੇਣ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰੋਸਿਕਿਊਟਰਸ ਅਸੋਸੀਏਸ਼ਨ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਏ, ਨੂੰ ਵੀ ਸੁਣਿਆ ਹੈ।

8. ਸ਼੍ਰੀ ਪੀ. ਐਸ. ਪਤਵਾਲੀਆ, ਮਾਣਯੋਗ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਦਾ ਸਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ (ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ) ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਸਟੇਜ ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਸੁਣਵਾਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਚੁਕੀ ਸੀ ਅਤੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁਕਾ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਹੁਕਮ ਇਸ ਲਈ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਉਪਰੋਕਤ), ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾ 47 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਸਿਰਫ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਮਿਤੀ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ

ਇੱਕ ਸਟੇਜ ਹੈ। ਦਰਅਸਲ, ਇਹ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 353(1) ਦੇ ਨਾਲ ਵੀ ਸੰਗਤ ਹੈ, ਜੋ ਇਹ ਬਿਆਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਘੋਖ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸਮਾਪਤ ਹੋਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਇਹ ਮੰਨਦੀ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਵਾਰ ਸੁਣਵਾਈ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਣੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਸਟੇਜ ਤੇ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀ।

ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੰਦਿਆਂ ਕਿ ਇਹ ਸਮਕਾਲੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਹ ਵੀ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਨਿਰਣੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉਦੋਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸੁਣਵਾਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤਣ ਦੀ ਸਟੇਜ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸੁਣਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਸੁਣਵਾਈ ਸੰਪੂਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਣੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਬਚਦੀ। ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਣੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਮੂਲ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਨਾਲ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਕਾਰਵਾਈ ਲੰਬਿਤ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ। ਇਹ ਵੀ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਇਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਬਲਕਿ, ਇੱਕ ਮੂਲ ਉਲੰਘਣਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਸਟੇਜ ਤੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਘੇਰਾਬੰਦੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਥੇ ਜਾਂਚ/ ਸੁਣਵਾਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ।

9. ਮਾਣਯੋਗ ਐਮਿਕਸ ਕੁਰੀਆ ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ. ਨਾਗਮੁਥੂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਨਜਾਇਜ਼ ਦਸਤਖਤ ਕਰਕੇ ਸਿੱਧਾ 190 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ

ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੋਈ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਟਰਾਇਲ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਸ਼ਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਹੋਰ ਸਹਿ-ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਣੇ ਉਸੇ ਦਿਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਟਰਾਇਲ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 232 ਜਾਂ 235 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਜਾਂ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਕੇ, ਕਾਰਵਾਈ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਦਕਿ, ਜੇਕਰ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਕਾਰਵਾਈ ਅਜੇ ਵੀ ਜਾਰੀ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਸੁਣਨਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਸਟੇਜ ਤੇ ਉਹ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਦਾ ਹੱਕ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

ਇਸ ਲਈ, ਜਦੋਂ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਸਜ਼ਾ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 353 ਨੂੰ ਇਸ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸੁਣਵਾਈ ਖਤਮ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਜਾਂਚ/ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਰਿਕਾਰਡ ਤੇ ਲਿਆਂਦੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਸਮੇਤ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਇਕੱਠੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚਨਾ ਰਿਪੋਰਟ, ਧਾਰਾ 161, ਧਾਰਾ 164 ਦੇ ਬਿਆਨ, ਨੂੰ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਸਬੂਤਾਂ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਉਭਰੇਗਾ ਕਿ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵੱਖਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਬੂਤ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਵਜੋਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨੇ ਜਾ ਸਕਦੇ। ਪਰ, ਵੱਖਰੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਵੱਖਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਉਸ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਆਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਪਰਾਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਕੇਵਲ ਉਸ ਸਬੂਤ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ, ਉਸਨੂੰ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵਿਵੇਕ ਸੱਤਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਦੋ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਇੱਕੋ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਚਾਰਜ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨੀ ਹੈ।

ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319(4) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਵਿਰੁੱਧ, ਸੁਣਵਾਈ ਇੱਕ ਤਾਜ਼ਾ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇਕਰ ਸੰਯੁਕਤ ਸੁਣਵਾਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਤਾਜ਼ਾ ਸੁਣਵਾਈ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਸਮੇਤ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ

ਸਬੂਤ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 273 ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਸੈੱਟ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਇੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਅਤੇ ਦੂਸਰੇ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ। ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ, ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਸਮੇਤ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ। ਤਾਜ਼ਾ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ।

10. ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਵਿਨੋਦ ਘਈ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਕਾਨੂੰਨ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਪਿੱਛੇ ਮਕਸਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧੀ ਬਿਨਾਂ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚ ਨਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਅਸਲ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਲਈ। ਇਹ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਇੱਕ ਤੰਗ ਅਰਥ ਦੇਣਾ ਅਤੇ ਬੇਵਜ੍ਹਾ ਰੋਕਾਂ ਲਾਉਣਾ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਮੂਲ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਖਤਮ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਨਿਆਂ ਨੂੰ ਮਜ਼ਾਕ ਵਿੱਚ ਬਦਲਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਦੇਵੇਗਾ। ਇਹ ਇਸ ਉਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂ ਦੇ ਕਾਰਨ ਨੂੰ ਵਧਾਉਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਰਚਨਾਤਮਕ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ਪੂਰਨ ਵਿਆਖਿਆ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਇਸ ਇਰਾਦੇ ਨੂੰ ਕਮਜੋਰ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਜੋ ਉਪਰੋਕਤ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਹੋਏ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰੇ।

ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319(1) ਵਿੱਚ ਇਸ ਗੱਲ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜਾ ਵਿਅਕਤੀ/ਕਿਸ ਕਿਸਮ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਲਫਜ਼ ‘‘ਕਿ ਦੂਜੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨਾਲ ਮੁਕਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ’’ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਪਛਾਣਣ ਲਈ ਵਰਤੇ ਗਏ ਹਨ ਜੋ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੁੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 319 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਟੀਸ਼ਨ/ਅਪੀਲ ਦਾ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣਾ ਇਸ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇਸ ਲਈ ਲਾਗੂ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਜਾਂ ਗੈਰ ਅਸਰਦਾਇਕ ਨਹੀਂ ਬਣਾਵੇਗੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜਿਸ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਚੁਕੀ ਹੈ।

ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤੀ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਕੀਤੇ ਗਏ ਭਗੋੜੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋ ਰਹੀ/ਬਕਾਇਆ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਲਈ। ਉਹ ਅਪਰਾਧੀ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਭਗੋੜਾ ਸੀ, ਉਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਬਕਾਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਕੁਝ ਸਬੂਤ ਸਾਹਮਣੇ ਆਏ ਹਨ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਜਦੋਂ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਉਸੇ ਦਿਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸੁਣਵਾਈ ਸੰਪੂਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੇਠਾਂ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਫੰਕਟਸ ਆਫਿਸਿਓ ਨਹੀਂ ਬਣ ਜਾਂਦੀ ਅਤੇ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤਣ ਦੀ ਯੋਗਤਾ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 354 ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਤੇ ਹੁਕਮ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅਭਿੰਨ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਵੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਣੇ ਬਿਨਾਂ ਇਸ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਧੂਰਾ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ।

11. ਯੂ.ਪੀ. ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਏ. ਕੇ. ਪ੍ਰਸਾਦ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਸਾਰ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੇ ਮਾਣਯੋਗ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਿਹੜਾ ਪੱਖ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਲਈ ਮਾਣਯੋਗ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਕਿ ਸੁਣਵਾਈ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਸਜ਼ਾ ਵੀ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਸਿਰਫ ਸਜ਼ਾ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਫੰਕਟਸ ਆਫਿਸਿਓ ਬਣਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਕਿ ਇਹ ਮੰਨਣਾ ਪਵੇਗਾ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਹਰ ਪੱਖ ਤੋਂ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦੀ ਸਟੇਜ ਤੇ, ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੱਕ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

12. ਮਾਣਯੋਗ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸਾਲੀਸੀਟਰ ਜਨਰਲ, ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ. ਵੀ. ਰਾਜੂ ਨੇ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਿਰਫ ਉਹੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦਿੱਤੀਆਂ ਜਿਵੇਂ ਮਾਣਯੋਗ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਅਤੇ ਮਾਣਯੋਗ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਨਰਲ ਨੇ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਜਾਂ ਲਈ ਦਿੱਤੀਆਂ ਸਨ, ਉਸ ਨੇ ਹਕੀਕਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕਦਮ ਅੱਗੇ ਵੱਧ ਕੇ ਇਹ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟੇਜ ਤੇ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਹਾਲਾਂਕਿ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਸ਼ਮੂਲੀਅਤ ਦੇ ਬਾਰੇ ਵਿਚ ਦੇਰ ਨਾਲ ਪਤਾ ਲਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ

ਜੇਕਰ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਨੂੰ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ, ਤਾਂ ਇੱਕੋ ਮਕਸਦ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਅਪਰਾਧੀ ਬਿਨਾਂ ਸਜ਼ਾ ਤੋਂ ਬਚ ਨਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟੇਜ ਤੇ ਕਦਮ ਚੁੱਕੇ ਜਾ ਸਕਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਜੋ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਫੜਿਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਮਾਣਯੋਗ ਕੌਂਸਲ ਸ਼੍ਰੀ ਆਸ਼ਿਸ਼ ਦਿਕਸ਼ਿਤ ਨੇ ਰਾਜਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

13. ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਸਾਡੇ ਵੱਲ ਸਵਾਲ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਸ਼ੁਰੂ ਵਿੱਚ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਜੋ ਕਿ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ: -

> "319. ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ — (1) ਜੇਕਰ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਪਰਾਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਿਸਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਵਲੋਂ ਕੀਤਾ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।
>
> (2) ਜੇਕਰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਗਿਰਫ਼ਤਾਰ ਜਾਂ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।
>
> (3) ਕੋਈ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਗਿਰਫ਼ਤਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਤਲਬੀ ਤੇ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਇਸ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਮਕਸਦ ਲਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।
>
> (4) ਜਿੱਥੇ ਅਦਾਲਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ—
>
> (ਉ) ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਤਾਜ਼ਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ, ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;
>
> (ਅ) ਖੰਡ (ਊ) ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਅਗੇ ਵਧ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਬਾਰੇ ਨੋਟਿਸ ਲਈ ਜੋ ਕਿ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਤਾਂ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਸੀ।"

14. ਸ਼ੁਰੂਆਤ ਵਿੱਚ, ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਹੈ ਕਿ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ, ਜੇਕਰ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸਬੂਤ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਨੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਵੱਖਰਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਨਾਲ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

15. ਇਸ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦਾ ਮਕਸਦ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇਣ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਭਾਰਤ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੇ ਉਸਦੇ ਇਕਤਾਲੀਹਵੇਂ ਰਿਪੋਰਟ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਸੀ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਾਰੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਨੇ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਹਨ:

> 24.80. ਇਹ ਕਈ ਵਾਰ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਬਹੁਤ ਵਾਰ ਨਹੀਂ, ਕਿ ਇੱਕ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੌਜੂਦ ਅਪਰਾਧੀ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਵੀ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਇੱਕ ਸੰਬੰਧਿਤ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ। ਇਹ ਠੀਕ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਕੋਲ ਉਸਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਅਤੇ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 351 ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਜੇਕਰ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਵੇ। ਫਿਰ ਉਸਨੂੰ ਰੋਕਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 351 ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਲਈ ਜੇਕਰ ਉਹ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧ ਧਾਰਾ 351 ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਬਣਾ ਸਕੇਗਾ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸਮਝਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਲਈ ਸਪਸ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਨਾ ਠੀਕ ਹੈ।
>
> 24.81. ਧਾਰਾ 351 ਇਹ ਮੰਨਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਜੋ ਇਸਦੇ ਅਧੀਨ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਨੂੰ ਨਵਾਂ ਮਾਮਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ। ਇਹ ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਹਿੰਦਾ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੁਆਰਾ ਕਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ

ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਧਾਰਾ 190 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ, ਸੰਪੂਰਨ ਹਨ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨੋਟਿਸ ਮੈਜਿਸਟਰੇਟ ਦੀ ਆਪਣੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਧਾਰਾ 190(1)(ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਸਿਰਫ ਉਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਜਿਸ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੂਲ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਰੂਪ ਵਿੱਚ, ਜੇਕਰ ਮੂਲ ਮਾਮਲਾ ਇੱਕ ਪੁਲਿਸ ਰਿਪੋਰਟ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 190(1)(ਅ) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਤਾਂ ਨਵੇਂ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨੋਟਿਸ ਓਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਸਮਝਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਜਾਂ ਧਾਰਾ 190(1)(ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਦੋਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਚ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵੱਖਰੇ ਹਨ। ਮੌਜੂਦਾ ਕਾਨੂੰਨ ਅਧੀਨ ਸਹੀ ਸਥਿਤੀ ਬਾਰੇ, ਰਾਇ ਵਿੱਚ ਫਰਕ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਅਤੇ ਅਸੀਂ ਸੋਚਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਖਾਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮਕਸਦ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਸਾਰੇ ਜਾਣੇ ਪਹਿਚਾਣੇ ਸ਼ਕੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਪੂਰੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜਲਦੀ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਸੁਵਿਧਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਨੋਟਿਸ ਓਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਲਿਆ ਜਾਵੇ ਜਿਵੇਂ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਧਾਰਾ 351 ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਸਤਾਵਿਤ ਕਰਦੇ ਹਾਂ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਅਤੇ ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਨਵਾਂ ਵਿਅਕਤੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨੋਟਿਸ ਲੈਣ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਫਰਕ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ, ਬੇਸ਼ਕ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ (ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ) ਕਿ ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣੇ ਜਾਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ।

24.82. ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਜਿਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਉਸਨੂੰ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ, ਉਹ ਅਪਰਾਧ ਉਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਲਈ ਮੂਲ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਸਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ, ਇੱਕ ਛੋਟੀ ਮੌਖਿਕ ਸੋਧ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

16. ਉਪਰੋਕਤ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ, ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤਣ ਸਬੰਧੀ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਉਠਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ, ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਸਟੇਜ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੰਖੇਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ:

> 12. ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦਾ ਨਿਭਰ ਪੱਤਰ ਹੈ (ਜਦ ਦੋਸ਼ੀ ਬਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੱਜ ਦੀ ਨਿੰਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ) ਅਤੇ ਇਸ ਸਿਧਾਂਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 319 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਘੇਰੇ ਅਤੇ ਅੰਤਰਨਿਹਿਤ ਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਵਿਆਖਿਆ ਕਰਨ ਵੇਲੇ ਮਾਰਗ ਦਰਸ਼ਕ ਰੋਸ਼ਨੀ ਵਜੋਂ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।
>
> 13. ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕੇ ਨਿਆਂ ਕਰਨਾ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਊਟੀ ਹੈ। ਜਿੱਥੇ ਜਾਂਚ ਏਜੰਸੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਾਰਨ ਕਰਕੇ ਅਸਲ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕਰਦੀ, ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨ ਲਈ ਬੁਲਾਉਣ ਵਿੱਚ ਅਸਹਾਇਕ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਇਹ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹੜੀਆਂ ਸਥਿਤੀਆਂ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਕਿਹੜੀ ਸਟੇਜ ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਵਿੱਚ ਕਲਪਨਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ?
>
> 15. ਇਹ ਰਿਕਾਰਡ ਤੇ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਤਹਿਤ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 319 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ "ਅਦਾਲਤ" ਸਾਡੀ ਅਪਰਾਧਕ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੀ ਸਰਵੋਚ ਪ੍ਰਤਿਸ਼ਠਾ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 6 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਅਦਾਲਤਾਂ, ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ, ਮੈਟਰੋਪੋਲਿਟਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਅਤੇ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ। ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 9 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂਇਕ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 11 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਮੈਟਰੋਪੋਲਿਟਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਦੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 16 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤ, 1860 ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਉਹ ਅਦਾਲਤਾਂ ਧਾਰਾ

26 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਹਿਲੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ। ਪਹਿਲੀ ਸੂਚੀ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ "ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਵਰਗੀਕਰਨ" ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਵਿਆਖਿਆਤੀ ਨੋਟ (2) ‘‘ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਆਫ ਫਰਸਟ ਕਲਾਸ" ਅਤੇ "ਕੋਈ ਵੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਮੈਟਰੋਪੋਲਿਟਨ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰਨ ਲਈ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਉਕਤ ਸੂਚੀ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਪਰਾਧਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਹਨ ਪਰ ਕਾਰਜਕਾਰੀ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟਾਂ ਨੂੰ ਬਾਹਰ ਰੱਖਦਾ ਹੈ।

40. ਇੱਥੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਸ਼ਬਦ "ਕੋਰਸ" ਜੋ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਉਸ ਅਰਸੇ ਦੌਰਾਨ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦੋਂ ਜਾਂਚ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ ਜਾਂ ਸੁਣਵਾਈ ਜੋ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਚੱਲ ਰਹੀ ਹੈ। ਇਹ ਪਹਿਲੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਤੇ ਮੁੱਖ ਸੁਣਵਾਈ ਦੀ ਸਟੇਜ ਦੇ ਪੂਰੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨੂੰ ਢੱਕਦੀ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ "ਕੋਰਸ" ਇਸ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਦੇ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਸਟੇਜ ਤੋਂ ਲੈ ਕੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਸਟੇਜ ਤੱਕ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਫੰਕਟਸ ਆਫਿਸਿਓ ਨਹੀਂ ਬਣਦੀ ਜੇਕਰ ਨੋਟਿਸ ਲਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵੇਖ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਅਪਰਾਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸ਼ਬਦ "ਕੋਰਸ" ਆਮ ਤੌਰ ਤੇ ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ ਤੋਂ ਅਗਲੇ ਸਮੇਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਰੰਤਰ ਪ੍ਰਗਤੀ ਦਾ ਅਰਥ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਮੇਂ ਦੀ ਇੱਕ ਮਿਆਦ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ: ਅਵਧੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਨਿਰਧਾਰਤ ਬਿੰਦੂ ਦਾ ਸਮਾਂ ਨਹੀਂ।

42. ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਕਿ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਸਿਰਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੌਰਾਨ ਵਰਤੀਆਂ ਜਾ ਸਕਦੀਆਂ ਹਨ, ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ "ਜਾਂਚ" ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨੂੰ ਘਟਾਉਣ ਵਾਲਾ ਹੋਵੇਗਾ। ਇਹ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਸਥਾਪਿਤ ਸਿਧਾਂਤ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਵਿਆਖਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਦੁਆਰਾ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸ਼ਬਦ ਅਣਉਕਤ ਹੈ, ਤੋਂ ਬਚਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਜਾਣ ਬੁੱਝ ਕੇ ਅਤੇ ਸੰਵੇਦਨਸ਼ੀਲਤਾ ਨਾਲ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਐਕਟ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਮਕਸਦ ਏ ਵਰਬਿਸ ਲੈਜਿਸ ਨਾਨ ਐਸਟ ਜਿਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ, ‘‘ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੋਂ, ਕੋਈ ਪਰਾਂ ਨਹੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ" ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

47. ਜਦੋਂ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਜਾਂਚ ਦੀ ਸਟੇਜ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਚਾਰਜ ਤਿਆਰ ਕਰਦੀ ਹੈ, ਸੁਣਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦੀ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਸਿਵਾਏ ਧਾਰਾ 207–208 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਸਟੇਜ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਪੇਸ਼ੀ, ਆਦਿ ਜੋ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਪ੍ਰੀ-ਟ੍ਰਾਇਲ ਸਟੇਜ ਹੈ, ਜਿਸਦਾ ਮਕਸਦ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਚਲਾਉਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਟੇਜ ਨੂੰ ਅਸਲੀਅਤ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਇਕ ਕਦਮ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸਿਰਫ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਵਿਚਾਰ ਦੀ ਸੋਚ। ਇਸ ਪ੍ਰੀ-ਟ੍ਰਾਇਲ ਸਟੇਜ ਤੇ, ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕੰਮਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੀਆਂ ਕਿਰਤਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਨਿਆਂਇਕ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 207 ਅਤੇ 208 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਨਾਉਣਾ, ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਿਰਫ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਨ ਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਾਡੇ ਲਈ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਣਾ ਕਾਨੂੰਨੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਮੈਜਿਸਟ੍ਰੇਟ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 207 ਤੋਂ 209 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਸਟੇਜ ਤੇ, ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੁਆਰਾ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਤੇ ਆਪਣੇ ਮਨ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਜਾਂ ਹਟਾਉਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ।

57. ਇਸ ਪ੍ਰਕਾਰ, ਜਾਂਚ ਦੀ ਸਟੇਜ ਤੇ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਸਹੀ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ ਸਮਝਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ਼ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇਸਦਾ ਪ੍ਰਯੋਗ ਜਾਂਚ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਉੱਥੇ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਰਹਿੰਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਹਵਾਲੇ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨਾ, ਜਿਸਦਾ ਨਾਮ ਚਾਰਜ-ਸ਼ੀਟ ਦੇ ਕਾਲਮ 2 ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਸੰਭਵਤਾ ਸਹਿਯੋਗੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ।

17. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਦੋ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹਵਾਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਜੋ ਸ਼ਸ਼ਿਕਾਂਤ ਸਿੰਘ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਦੋ ਹੋਰ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਨਜ਼ਰੀਏ ਦੇ ਕਾਰਨ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੀ ਖੋਜ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜਿੱਥੇ, ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਖਿਲਾਫ ਨਿਰਣੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਖਿਲਾਫ ਮਾਮਲਾ ਚਲਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਜੋ ਉਥੇ ਉਭਰੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪਹੁੰਚੇ ਨਤੀਜੇ ਨੂੰ। ਇਹ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੰਡ ਸਹਿੰਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 302-34 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਸ਼ਿਵਕਾਂਤ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਸ਼ਸ਼ਿਕਾਂਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਭਰਾ ਸੀ, ਦਾ ਕਤਲ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸੁਣਵਾਈ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਚਲ ਰਹੀ ਸੀ। ਜਦ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤਾਂ ਪਤਾ ਲਗਿਆ ਕਿ ਤਰਕੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਦੋ ਹੋਰਾਂ ਨੇ ਵੀ ਸ਼ਿਵਕਾਂਤ ਸਿੰਘ ਦਾ ਕਤਲ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਮਾਣਯੋਗ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਨੇ 07.04.2001 ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤੀ ਅਤੇ ਗ੍ਰਿਫਤਾਰੀ ਵਾਰੰਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੁਣਵਾਈ ਚੱਲ ਰਹੀ ਸੀ। 07.04.2001 ਦਾ ਕਿਹਾ ਹੁਕਮ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਤਰਕੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਫੌਜਦਾਰੀ ਰਿਵਿਜ਼ਨ ਨੰਬਰ 269 ਆਫ 2001 ਵਿੱਚ ਚੁਨੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਉਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕਿਹਾ ਰਿਵਿਜ਼ਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੌਰਾਨ ਮਾਣਯੋਗ ਐਡੀਸ਼ਨਲ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਨੇ ਮੂਲ ਤੌਰ ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਸਿੰਘ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਲੰਬਿਤ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤਾ ਅਤੇ 16.07.2001 ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦੁਆਰਾ ਉਸਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਸਵਾਲ ਇਹ ਉਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਉਹ ਮਾਮਲਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਤਲਬ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਸਮੇਤ ਤਰਕੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ, ''ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕਦਮਾ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ'' ਦੇ ਵਾਕ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ ਜਾਰੀ ਰਹਿ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਦਕਿ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੁਣਵਾਈ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਗਈ ਹੈ।

18. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਦੋ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ, ਜਿਸ ਨੇ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਤਰਕੇਸ਼ਵਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ, ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ:

"9. ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਜਾਂਚ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ, ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਪਰਾਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨੇ ਕੋਈ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਨੇ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸਟੇਜ ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਉਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜੋ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰ ਰਿਹਾ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੁਰੱਖਿਆ ਇਹ ਹੈ ਕਿ, ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਤੋਂ ਹੀ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣਿਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਵੇਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਪ੍ਰਬੰਧ ਨਿਵਾਰਕ ਹੈ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟੇਜ ਤੇ ਵਰਤਣ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਲਈ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਹੀ ਕਾਫੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਰਨੀ ਪਵੇਗੀ। ਮੁੱਖ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਨੂੰ ਤਾਜ਼ਾ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਜਿਰ੍ਹਾ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ੀ ਨਹੀਂ, ਧਾਰਾ 319(4) ਦਾ ਇਹੋ ਹੀ ਕਹਿਣਾ ਹੈ। ਧਾਰਾ 319(1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ "ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕਦਮਾ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਸਿਰਫ ਦਿਸ਼ਾ-ਸੂਚਕ ਪ੍ਰਤੀਤ ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ "ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ" ਨੂੰ "ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ" ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਸ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੀ ਇਹ ਵਿਆਖਿਆ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਹੀ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ, ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਗਈ ਹੈ, ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੀ ਜਦੋਂ ਧਾਰਾ 319(1) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਹ ਹੁਕਮ ਬੇਅਸਰ ਅਤੇ ਨਾ ਲਾਗੂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਹ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦੇਵੇਗਾ ਕਿ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਕੀਤਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਨਤੀਜਾ ਉਸ ਦੇ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਲਿਆਂਦੇ ਜਾਣ ਦਾ ਹੁਕਮ ਹੈ।"

19. ਇਸ ਲਈ, ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਲਈ, ਕਾਨੂੰਨ ਕਮਿਸ਼ਨ ਦੀ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਦਾ ਦੇਖਣਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਜੋ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਜੇਕਰ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸਨੂੰ ਬਿਨਾ ਸਜ਼ਾ

ਤੋਂ ਬਚਣਾ ਨਹੀਂ ਚਾਹੀਦਾ। ਇਸ ਲਈ, ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤਣ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਉਸਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਕੇ ਅਤੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ। ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ ਸਿੰਘ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ, ਦੋ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਾਂਝੀ ਸੁਣਵਾਈ ਲਾਜ਼ਮੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319(1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਦਿਸ਼ਾ-ਸੂਚਕ ਮੰਨਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ 16.07.2001 ਨੂੰ ਚਾਰਜ ਸ਼ੀਟ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਅੜਚਣ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਜੋ 07.04.2001 ਦੇ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਸੀ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਜ਼ਰੂਰੀ ਯੋਗਤਾ ਪੂਰੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਨਿਰਣੇ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸੀ। ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਉਪਰੋਕਤ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਮੇਂ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਪ੍ਰਯੋਗ, ਤਰੀਕੇ ਅਤੇ ਸਟੇਜ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਹਿ ਸਕਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਰੋਧ ਜਾਂ ਵੱਖਰਾ ਨਜ਼ਰੀਆ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਸਮਝਾਉਣ ਲਈ ਕੁਝ ਸਮਾਂ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ''ਦੋਸ਼ੀ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕਦਮਾ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ'' ਸ਼ਬਦਾਂ ਦਾ ਅਰਥ ਧਾਰਾ 319 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਨਾਲ ਪੜ੍ਹ ਕੇ ਅਤੇ "ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ" ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੇ ਸਹੀ ਉਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਸਮਝਣ ਲਈ।

20। ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਨਜ਼ਦੀਕੀ ਅਧਿਐਨ ਤੋਂ ਪਤਾ ਲਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਜਦੋਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦਾ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਭੂਮਿਕਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰ ਸਕੇ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕੇ ਅਤੇ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਹੈ। ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ, ਜਦੋਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਚਾਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ

ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਨਾਲ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲ ਰਿਹਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦਾ ਅਰਥ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਦਰਜ ਹੋਣ ਤੱਕ ਦੀ ਸਟੇਜ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਪਰ ਇਸ ਨੂੰ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸਟੇਜ ਵਜੋਂ ਸਮਝਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਹਰਦੀਪ ਸਿੰਘ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਹੈ।

21. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਵਿਰੋਧੀ ਦਲੀਲਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਿਆ ਜਾ ਸਕੇ ਕਿ ਕਿਹੜੀ ਸਟੇਜ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੁਣਵਾਈ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਗਈ ਹੈ। ਕੀ ਇਹ ਸਟੇਜ ਉਹ ਹੈ ਜਦੋਂ ਨਿਰਣੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇਹ ਉਹ ਸਟੇਜ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਹਰ ਪੱਖ ਤੋਂ ਸੰਪੂਰਨ ਹੁੰਦੀ ਹੈ? ਇਸ ਪੱਖ ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਣ ਲਈ, ਸਬੰਧਿਤ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦਾ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਅਧਿਆਇ XVIII ਵਿੱਚ, ਜੋ ਕਿ ਸੈਸ਼ਨ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਅਪਨਾਉਣ ਲਈ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਅਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦਾ ਇਸ਼ਾਰਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਸਾਡੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ ਉਹ ਹੈ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 232 ਅਤੇ 235, ਜੋ ਹੇਠ ਲਿਖੀਆਂ ਹਨ:

> "232. ਬਰੀ.—ਜੇਕਰ, ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਲੈਣ ਤੋਂ ਬਾਦ, ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਬਿੰਦੂ ਤੇ ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਅਤੇ ਬਚਾਅ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੱਜ ਇਹ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਨੇ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੱਜ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ।"
>
> "235. ਬਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਣੇ—(1) ਦਲੀਲਾਂ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਨੁਕਤਿਆਂ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਨੂੰ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜੱਜ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣੇ ਦੇਵੇਗਾ।
>
> (2) ਜੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਜੱਜ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਉਹ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸੁਣੇਗਾ, ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਏਗਾ।"

ਅਗਲੇ ਅਧਿਆਇ XXVII ਵਿੱਚ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਧਾਰਾ 353 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹਨ, ਜਦ ਕਿ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 354 ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਸਬੰਧੀ ਹੈ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖਿਆ ਹੈ:

"353। ਨਿਰਣੇ.—(1) ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਜਾਂ ਮੂਲ ਅਧਿਕਾਰਿਤ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਰ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਅਗਲੇ ਸਮੇਂ ਜਿਸਦਾ ਨੋਟਿਸ ਪੱਖਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੂੰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ,—

(ਉ) ਪੂਰੇ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਸੁਣਾਉਣ ਦੁਆਰਾ; ਜਾਂ

(ਅ) ਪੂਰੇ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਦੁਆਰਾ; ਜਾਂ

(ਏ) ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਨ ਅਤੇ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੁਆਰਾ ਸਮਝੀ ਜਾ ਸਕਣ ਵਾਲੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਉਣ ਦੁਆਰਾ।

(2) ਜਿੱਥੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ਉ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਣੇ ਸੁਣਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਇਸਨੂੰ ਛੋਟੀ ਲਿਖਤ ਵਿੱਚ ਲਿਖਣ, ਲੇਖਾ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਹਸਤਾਖਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਤਿਆਰ ਹੋਣ ਦੇ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ ਹਰ ਪੰਨੇ ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੁਣਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇਗਾ।

(3) ਜਿੱਥੇ ਉਪ–ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ਅ) ਜਾਂ ਖੰਡ (ਏ) ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਣੇ ਜਾਂ ਉਸਦੇ ਕਾਰਜਸ਼ੀਲ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਅਤੇ ਦਿਨਾਂਕਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਧਾਨ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਅਤੇ ਜੇ ਇਹ ਉਸਦੇ ਆਪਣੇ ਹੱਥ ਨਾਲ ਲਿਖਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਹਰ ਪੰਨੇ ਨੂੰ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(4) ਜਿੱਥੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਖੰਡ (ਏ) ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਤਰੀਕੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਪੂਰਾ ਨਿਰਣੇ ਜਾਂ ਉਸਦੀ ਇੱਕ ਪ੍ਰਤਿ ਤੁਰੰਤ ਪੱਖਾਂ ਜਾਂ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਲਈ ਮੁਫ਼ਤ ਉਪਲਬਧ ਕਰਵਾਈ ਜਾਵੇਗੀ।

(5) ਜੇ ਅਪਰਾਧੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਰਣੇ ਸੁਣਨ ਲਈ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(6) ਜੇ ਅਪਰਾਧੀ ਹਿਰਾਸਤ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਰਣੇ ਸੁਣਨ ਲਈ ਹਾਜ਼ਰ ਹੋਣ ਲਈ ਕਹੇਗੀ, ਸਿਵਾਏ ਜਿੱਥੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਹਾਜ਼ਰੀ ਛੱਡ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਸਿਰਫ ਜੁਰਮਾਨੇ ਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਸਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਪਰਾਧੀ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਾਜ਼ਰ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ ਜਿਸ ਦਿਨ ਨਿਰਣੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਮੁੱਖ ਅਧਿਕਾਰੀ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਨਿਪਟਾਰੇ ਵਿੱਚ ਬੇਵਜ੍ਹਾ ਦੇਰੀ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ।

(7) ਕੋਈ ਵੀ ਨਿਰਣੇ ਜੋ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧਿਕ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਪੱਖ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਦੇ ਕਾਰਨ ਜਾਂ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਦਿਨ ਅਤੇ ਸਥਾਨ ਤੇ ਉਸ ਬਾਰੇ ਸਰਵਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਗਲਤੀ, ਜਾਂ ਸਰਵਿਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕਿਸੇ ਖਾਮੀ ਦੇ ਕਾਰਨ, ਅਜਿਹਾ ਕਿਹਾ ਨਹੀਂ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਨਿਰਣੇ ਅਵੈਧ ਹੈ।

(8) ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 465 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਵਿਸਥਾਰ ਨੂੰ ਸੀਮਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।"

“354. ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ।—(1) ਇਸ ਕੋਡ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੇ ਬਗੈਰ, ਧਾਰਾ 353 ਵਿੱਚ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਰ ਨਿਰਣੇ,—

(ਉ) ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਲਿਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ;

(ਅ) ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਬਿੰਦੂ ਜਾਂ ਬਿੰਦੂਆਂ ਨੂੰ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਨਾਂ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕਰੇਗਾ;

(ਏ) ਉਸ ਅਪਰਾਧ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਨੂੰ ਦਰਸਾਏਗਾ, ਅਤੇ ਦੰਡ ਸਹਿੰਤਾ (45 ਆਫ਼ 1860) ਦੀ ਜਿਸ ਧਾਰਾ ਦੇ ਤਹਿਤ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਕਾਨੂੰਨ ਤਹਿਤ, ਜਿਸ ਲਈ ਅਪਰਾਧੀ ਦੋਸ਼ੀ ਹੈ, ਉਹ ਸਜ਼ਾ ਜੋ ਉਸਨੂੰ ਦਿਤੀ ਗਈ ਹੈ;

(ਸ) ਜੇ ਇਹ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਣੇ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏਗਾ ਜਿਸ ਤੋਂ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਰਿਹਾ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦੇਵੇਗਾ।

(2) ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਭਾਰਤੀ ਦੰਡ ਸੰਹਿਤਾ (45 ਆਫ 1860) ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਸੰਦਰਭਤ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਅਪਰਾਧ ਕਿਸੇ ਦੋ ਧਾਰਾਵਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਹੈ, ਜਾਂ ਇਸ ਕੋਡ ਦੀ ਉਹੀ ਧਾਰਾ ਦੇ ਦੋ ਭਾਗਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸ ਅਧੀਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਇਸਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਤੇ ਦਰਸਾਏਗੀ ਅਤੇ ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ ਤੇ ਨਿਰਣਯ ਪਾਸ ਕਰੇਗੀ।

(3) ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਜਾਂ, ਵਿਕਲਪਕ ਤੌਰ ਤੇ, ਉਮਰ ਕੈਦ ਜਾਂ ਸਾਲਾਂ ਦੀ ਕੈਦ ਲਈ ਸਜ਼ਾਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਨਿਰਣੇ ਉਸ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏਗਾ, ਅਤੇ, ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਜਿਹੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਰਣਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏਗਾ।

(4) ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸਾਲ ਜਾਂ ਉਸ ਤੋਂ ਵੱਧ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਯੋਗ ਹੈ, ਪਰ ਅਦਾਲਤ ਇੱਕ ਸਾਲ ਤੋਂ ਘੱਟ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਉਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰੇਗੀ, ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਉੱਠਣ ਤੱਕ ਦੀ ਕੈਦ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਾਂ ਜਦ ਤੱਕ ਮਾਮਲਾ ਇਸ ਕੋਡ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸੰਖੇਪ ਤੌਰ ਤੇ ਸੁਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ।

(5) ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੌਤ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ ਹੁਕਮ ਦੇਵੇਗੀ ਕਿ ਉਸਨੂੰ ਫਾਹੇ ਲਗਾ ਕੇ ਮਾਰਿਆ ਜਾਵੇ।

(6) ਧਾਰਾ 117 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਰ ਹੁਕਮ ਜਾਂ ਧਾਰਾ 138 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਦੇ ਅਧੀਨ, ਅਤੇ ਧਾਰਾ 125, ਧਾਰਾ 145 ਜਾਂ ਧਾਰਾ 147 ਦੇ ਅਧੀਨ ਹਰ ਆਖਰੀ ਹੁਕਮ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਬਿੰਦੂ ਜਾਂ ਬਿੰਦੂਆਂ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਕਾਰਣਾਂ ਨੂੰ ਦਰਸਾਏਗਾ।

22. ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ, ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਅਦਾਲਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਕਰਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹਨ, ਜੱਜ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਲੋੜੀਂਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਸੁਣਵਾਈ ਉਸ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਇਹ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 232 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਭਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਪਰਾਧੀ ਜਾਂ ਇਕੱਲਾ ਅਪਰਾਧੀ, ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅੰਤ ਨੂੰ ਦਰਸ਼ਾਉਂਦਿਆਂ, ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕਿਸੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪ੍ਰਯੋਗ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਵੀ

ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਵੱਖਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਂ ਸਾਂਝੀ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋਣੀ ਹੈ। ਇਸ ਹੁਕਮ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਹਿਲਾਂ ਸੁਣਾਏ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਨੂੰ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਰਹੇਗਾ।

23. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 235 ਦੇ ਅਧੀਨ ਨਿਰਣੇ ਦੁਆਰਾ ਹੁਕਮ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਲਈ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਵਧਦਾ, ਤਾਂ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸੁਣੇਗਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਏਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਵੇਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 235, ਦੋ ਹਿੱਸਿਆਂ ਵਿੱਚ ਵੰਡਿਆ ਹੋਇਆ ਹੈ, ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਅਤੇ ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲਗਾਇਆ ਜਾਣਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਸਜ਼ਾ ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਹੋ ਰਹੀ ਹੈ ਜੇ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਜੇ ਅਪਰਾਧੀ ਇਸ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਮੰਨਦਾ, ਤਾਂ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਨੂੰ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 236 ਦੇ ਅਧੀਨ ਉਸ ਪੱਖ ਤੇ ਇੱਕ ਨਤੀਜਾ ਦਰਜ ਕਰਨੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਫਿਰ, ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 353 ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਦੇ ਤਰੀਕੇ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 354 ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਸਬੰਧੀ ਹੈ। ਧਾਰਾ 354 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ 1(ਏ) ਅਤੇ ਉਪ-ਧਾਰਾ (2) ਤੋਂ (6) ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਭਾਰਪੂਰਨਤਾ ਦੇ ਕਾਰਣ ਜੋ ਇਹ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਇੱਕ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੋਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦਾ ਅੰਕਲਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਉਸ ਦੀ ਭਾਰਪੂਰਨਤਾ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ, ਨਾ ਕਿ ਨਾਗਰਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਡਿਕਰੀ ਬਣਾਉਣ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਇੱਕ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ।

24. ਉਪਰੋਕਤ ਪੱਖ ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਵੀ, ਸੁਣਵਾਈ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਮਾਣਯੋਗ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਭਾਰਪੂਰਨਤਾ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਜਿਸ ਲਈ ਅਪਰਾਧੀ ਦੋਸ਼ੀ

ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ; ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਪਰਾਧੀ ਇੱਕ ਅਪਰਾਧ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਭੂਮਿਕਾ ਅਤੇ ਇਸ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ, ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਨਾਲ ਸੁਣਵਾਈ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 232 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਹੋਰ ਕੁਝ ਵੀ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦੀ ਬਸ ਸਿਰਫ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰਨਾ ਹੀ ਬਾਕੀ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦਾ ਨਤੀਜਾ ਹੈ।

25. ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ, ਰਾਮਾ ਨਾਰੰਗ ਬਨਾਮ ਰਾਮੇਸ਼ ਨਾਰੰਗ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (1995) 2 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 513 ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਉਚਿਤ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਿੰਨ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ:

> "12. ਅਧਿਆਇ XVIII ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 225 ਤੋਂ 227 ਚਾਰਜ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੀ ਸਟੇਜ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ। ਧਾਰਾ 228 ਅਪਰਾਧੀ ਵਿਅਕਤੀ ਵਿਰੁੱਧ ਚਾਰਜ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਚਾਰਜ ਤਿਆਰ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ ਅਪਰਾਧੀ ਦੋਸ਼ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 229 ਪ੍ਰਬੰਧ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜ ਦੋਸ਼ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਨੂੰ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਵਿਵੇਕ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੇ ਉਹ ਦੋਸ਼ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਧਾਰਾ 230 ਅਤੇ 231 ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਪ੍ਰਬੰਧ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੇ, ਪ੍ਰੋਸੀਕਿਊਸ਼ਨ ਦੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਪੂਰੇ ਹੋਣ ਅਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਜੱਜ ਸਮਝਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧੀ ਨੇ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਤੇ ਦੋਸ਼ ਲਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੱਜ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਰਜ ਕਰੇਗਾ। ਜੇ ਜੱਜ ਧਾਰਾ 232 ਦੇ ਅਧੀਨ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਦਰਜ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 233 ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਬਚਾਅ ਵਿੱਚ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿਹਾ ਜਾਵੇਗਾ। ਜਦੋਂ ਬਚਾਅ ਦੇ ਸਬੂਤ ਪੂਰੇ ਹੋ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 234 ਦੁਆਰਾ ਲੋੜ ਅਨੁਸਾਰ ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣ ਲਈਆਂ ਜਾਂਦੀਆਂ ਹਨ, ਧਾਰਾ 235 ਜੱਜ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਨਿਰਣੇ ਦੇਣ ਲਈ ਕਹਿੰਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਧਾਰਾ 235(2) ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜ, ਜੇਕਰ ਉਹ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ, ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸੁਣੇਗਾ ਅਤੇ ਫਿਰ

ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਏਗਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਡ ਦੇ ਅਧੀਨ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਧਾਰਾ 235(2) ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਬੰਧ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸੁਣੇਗਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਤੇ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਏਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਮੁਕੱਦਮਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਖਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਦੋਸ਼ੀ ਪਾਏ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

13. ਅਧਿਆਇ XXVII ਨਿਰਣੇ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 354 ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਹਰ ਨਿਰਣੇ ਜਿਸ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਧਾਰਾ 353 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਵਿੱਚ, ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ, ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਨੂੰ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਅਤੇ ਉਸ ਭਾਗ ਨੂੰ ਜਿਸ ਦੇ ਤਹਿਤ, ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਜਿਸ ਲਈ ਉਸ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਇੱਕ ਨਿਰਣੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਸੰਪੂਰਨ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਜਦ ਤੱਕ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਜਿਸ ਲਈ ਅਪਰਾਧੀ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਇਆ ਨਹੀਂ ਜਾਂਦਾ। ਧਾਰਾ 356 ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਪਤੇ ਦੀ ਸੂਚਨਾ ਦੇਣ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 357 ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਧਾਰਾ 359 ਗੈਰ-ਸੰਹਿਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਲਾਗਤਾਂ ਦੀ ਭੁਗਤਾਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 360 ਸ਼ੁਭ ਚਲਣ ਦੀ ਪ੍ਰੋਬੇਸ਼ਨ ਤੇ ਰਿਹਾਈ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਤਰਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਤੋਂ ਵੇਖਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਰਜ ਕਰਨ ਦੇ ਬਾਅਦ, ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੇ ਸੁਣਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਨਿਰਣੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦੀ ਧਾਰਾ 374 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਪੀਲ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

26. ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅਖੀਰ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਲਈ ਨਿਰਣੇ ਕੀ ਬਣਾਉਂਦਾ ਹੈ ਇਸ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਦਾ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਦੋ ਮਾਣਯੋਗ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਯਾਕੂਬ ਅਬਦੁਲ ਰਜ਼ਾਕ ਮੈਮਨ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ (2013) 13 ਐਸ ਸੀ ਸੀ 1 ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ:-

> ‘‘106. ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਾ ਹੁਕਮ ਧਾਰਾ 353 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ‘‘ਨਿਰਣੇ’’ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਣੇ ਸਿਰਫ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਦਿੱਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

113. ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਣੇ ਤੋਂ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ (ਏ–1) ਦੁਆਰਾ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਸਵਾਲ ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਵਿਸਤ੍ਰਿਤ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਕੀਤੀਆਂ ਗਈਆਂ ਸਨ ਅਤੇ ਇਹ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਵਿਚਾਰੀਆਂ ਗਈਆਂ ਹਨ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਅੰਤਿਮ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਭਾਗ 46 ਵਿੱਚ ਨਾਮਿਤ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਕਾਰਣ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਜੋ ਕਿ ਧਾਰਾ 235(2) ਅਤੇ ਧਾਰਾ 353 ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਰਸਾਉਣਾ ਵੀ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਕਿ ਧਾਰਾ 354 ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ''ਨਿਰਣੇ'' ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸਜ਼ਾ ਦਰਸਾਈ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਸਿਰਫ ਸਜ਼ਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸੰਪੂਰਨ ਹੁੰਦਾ ਹੈ।''

27. ਇਸ ਲਈ, ਪ੍ਰਬੰਧਾਂ ਅਤੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ, ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਅਪਰਾਧਿਕ ਪ੍ਰੋਸਿਕਿਊਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਜੇ ਇਹ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਨਾਲ ਖਤਮ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਨਿਰਣੇ ਹਰ ਪੱਖੋਂ ਸੰਪੂਰਨ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਸਜ਼ਾ ਦੋਸ਼ੀ ਤੇ ਲਗਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੇ ਦੋਸ਼ੀ ਨੂੰ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 360 ਦੇ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੇ ਜਾਂਦੇ। ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਅਪਰਾਧੀ ਹਨ ਅਤੇ ਜੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਜਾਂ ਇੱਕ ਤੋਂ ਵੱਧ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਅਤੇ ਹੋਰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਕੀਤੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ, ਸੁਣਵਾਈ ਬਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸੰਪੂਰਨ ਮੰਨੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਹੋਰ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋਹਰਾਪਣ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਕਿਉਂਕਿ ਇੱਥੇ ਸਿਰਫ ਨਿਰਣੇ ਸਬੰਧੀ ਹੀ ਸਪਸ਼ਟਤਾ ਦੇਣੀ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਉਪਲਬਧ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜੋ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਨੁਕਸਾਨ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚਾਏਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਉਹ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ।

28. ਇਸ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਵਿੱਚ, ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੁਣਵਾਈ ਦੇ ਦੌਰਾਨ ਦਰਜ ਸਬੂਤਾਂ ਤੋਂ ਇਹ ਪਤਾ ਲੱਗਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਰਣੇ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਰਣੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਨ ਵਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੇ ਪਹੁੰਚਦੇ ਸਮੇਂ, ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (4) ਦੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ। ਇਹ ਪ੍ਰਬੰਧ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ

ਵਰਤਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਸਬੰਧੀ ਕਾਰਵਾਈ ਮੁੜ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਗਵਾਹਾਂ ਨੂੰ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਦੁਬਾਰਾ ਪੜ੍ਹਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇੱਕ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਤਹਿਤ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਸਬੂਤ ਦਰਜ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਪਰ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤਦਾ ਹੈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਹੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਵਰਤਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ ਧਾਰਾ 273 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਇੱਕ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਇਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜਦੋਂ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਜੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ ਰੋਕਣਾ ਪਵੇਗਾ ਅਤੇ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਣ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਦਾ ਐਲਾਨ, ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਪਾਸ ਕਰਨ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦੇ ਨਾਲ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਵਰਤਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

29. ਹਾਲਾਂਕਿ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਇਹ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਦੀ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਗਏ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 223 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਉਪਲਬਧ ਸਾਂਝੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦੇ ਹੋਏ, ਮਾਣਯੋਗ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਲਈ ਇਹ ਵੀ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਰਜ਼ੀ ਤੇ ਵਿਚਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦੇ ਸਮੇਂ, ਇਹ ਵੀ ਨਿਰਣਾ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਕਿ ਸਾਂਝੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਕਰਨੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਜੇ ਇਹ ਨਤੀਜਾ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਵਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਚਲਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮਾਣਯੋਗ ਸੈਸ਼ਨਜ਼ ਜੱਜ ਲਈ ਇਹ ਹੁਕਮ ਦੇਣਾ ਖੁੱਲ੍ਹਾ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਨਿਰਣੇ ਪਾਸ ਕਰਕੇ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰਨਾ ਜਿੱਥੇ ਤੱਕ ਉਹ ਅਪਰਾਧੀ ਜਿਸ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੂਲ ਮਾਮਲਾ ਚੱਲ ਰਿਹਾ ਸੀ

ਅਤੇ ਫਿਰ ਨਵੇਂ ਸ਼ਾਮਿਲ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਜੋ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਹੈ, ਉਹ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਸੂਓ-ਮੋਟੋ ਜਾਂ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਰਜ਼ੀ ਤੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਿਚਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਨਿਪਟਾਇਆ ਜਾਵੇਗਾ, ਕਿਉਂਕਿ ਹੋਰ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਤੋਂ ਵਾਂਝੀ ਹੋ ਜਾਵੇਗੀ। ਕਿਉਂਕਿ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਇਹ ਨਿਰਣਾ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਉਪਲਬਧ ਹੈ ਕਿ ਸਾਂਝੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਇਹ ਸ਼ਬਦ, ''ਦੋਸ਼ੀ ਨਾਲ ਮੁਕਦਮਾ ਚੱਲ ਸਕਦਾ ਹੈ'' ਜੋ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319(1) ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਿਲ ਹੈ, ਨੂੰ ਦਿਸ਼ਾ-ਸੂਚਕ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ ਠੀਕ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ ਸਿੰਘ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਜੋ ਸਾਡੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਸਹੀ ਨਜ਼ਰੀਆ ਹੈ।

30. ਇਕ ਹੋਰ ਪੱਖ ਜਿਸ ਨੂੰ ਸਪਸ਼ਟ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਮੁਕੱਦਮਾ ਵੱਖਰਾ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਲੰਬਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨਾਲ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਤਹਿਤ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਰਜ਼ੀ ਜਾਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਵੈਧਤਾ ਨਹੀਂ ਮਿਲੇਗੀ ਜੇ ਇਹ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਹਿਲਾਂ ਸੰਪੂਰਨ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਇਸ ਲਈ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵਰਤੀ ਜਾਣੀ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਉਸ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਸ਼ਾਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਹਨ ਜਿਸ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਜੇ ਵੱਖਰੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਸ਼ੁਰੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੇ ਉਸ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਬੂਤਾਂ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸ਼ਾਮੂਲੀਅਤ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਵਿੱਚ ਵਿਆਖਿਆ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਤਾਂ ਐਸੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਤੌਰ ਤੇ ਵੱਖਰੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

31. ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਪੱਖਾਂ ਤੇ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਨਜ਼ਰੀਏ ਤੋਂ ਵੀ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹਾਂ, ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚੋਂ, ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (2007) 7 ਐਸ ਸੀ ਸੀ

378 ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਿੱਥੇ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਸਬੰਧੀ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਤੀਜਾ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

> "20. ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ ਕਿ ਸਮਾਜ ਨਾਲ ਨਿਆਂ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਜੋ ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਹਨ। ਅਪਰਾਧਿਕ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਸਮਾਜਕ ਕ੍ਰਮ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਇਹ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਜਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਜੋ ਦੋਸ਼ੀ ਲੱਗਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਦੋਸ਼ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਇੱਕ ਉਚਿਤ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਨਹੀਂ ਬਚਦਾ। ਅਪਰਾਧ ਦੇ ਪੀੜਤ ਨੂੰ ਨਿਆਂ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਵੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਮੰਨਣ ਵਿੱਚ, ਕੋਡ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਇਸ ਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰੇ ਜੋ ਅਪਰਾਧੀ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਹ ਇੱਕ ਉਤਮ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰੀ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਲਈ ਸਾਰੇ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਯੋਗ ਬਣਾਉਂਦੀ ਹੈ।
>
> 21. ਮੇਰੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਉਸ ਅਦਾਲਤ ਤੇ ਛੱਡੀ ਗਈ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਅਪਰਾਧ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰ ਰਹੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਲਈ ਲਗੀ ਸ਼ਰਤ ਤੋਂ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇ ਕਿ ਕਾਨੂੰਨ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਸ਼ਿਕਸ਼ਿਤ ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰਬੰਧ ਦੇ ਹਦਾਂ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਇਸ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਅਤੇ ਵਿਵੇਕ ਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਤਰਕ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਨਾਂ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਅਸਧਾਰਣ ਕਹਿ ਕੇ ਜਾਂ ਇਹ ਕਹਿ ਕੇ ਕਿ ਇਹ ਸਿਰਫ ਅਸਧਾਰਣ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ ਹੀ ਵਰਤੀ ਜਾਵੇਗੀ। ਇਸਦਾ ਉਦੇਸ਼ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਇਸ ਧਾਰਾ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਮੌਕਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਦ ਇਸਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।"

32. ਅਸੀਂ ਮਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਹਰਿਆਣਾ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ (2021) ਐਸ ਸੀ ਸੀ ਆਨਲਾਈਨ 632 ਦੇ ਪੈਰਾ 34 ਵਿੱਚ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਤਾਕਤ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਅਤੇ ਉਦੇਸ਼ ਦੇ ਬਿੰਦੂ ਦਰ ਬਿੰਦੂ ਵਿਸ਼ਲੇਸ਼ਣ ਨੂੰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਿਆ ਹੈ।

33. ਉਪਰੋਕਤ ਸਾਰੇ ਕਾਰਣਾਂ ਲਈ, ਅਸੀਂ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਵਾਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ:-

"I. ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਹੋਰ ਸਹ-ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਖਤਮ ਹੋਣ ਅਤੇ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਇੱਕੋ ਦਿਨ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਤਹਿਤ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ?

ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਆਰੰਭ ਅਤੇ ਵਰਤਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਘੋਸ਼ਿਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਵਰਤਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾ ਕੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਹੁਕਮ ਇੱਕੋ ਦਿਨ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਹਰ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਪਰਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਹ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੇ ਬਾਅਦ ਜਾਂ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਜ਼ਾ ਲਗਾਉਣ ਦੇ ਬਾਅਦ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

II. ਕੀ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਹੋਰ ਫਰਾਰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ (ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਈ ਗਈ ਹੈ) ਦੇ ਜਾਰੀ/ਲੰਬਿਤ ਹੋਣ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਤੋਂ ਵੱਖਰੇ ਕਰਕੇ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਤਹਿਤ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ?

ਟਰਾਇਲ ਅਦਾਲਤ ਕੋਲ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਦੇ ਬਾਅਦ ਫਰਾਰ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅਗੇ ਵਧਾਉਣ ਤੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਵੱਖਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹੈ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਸ਼ਾਮੂਲੀਅਤ ਦਰਸਾਈ ਗਈ ਹੈ। ਪਰ ਮੁੱਖ ਸੰਪੂਰਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਬੂਤ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦਾ ਅਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ ਜੇਕਰ ਮੁੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸ ਦੇ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਤੱਕ ਵਰਤੀ ਨਹੀਂ ਗਈ ਹੈ।

III. ਧਾਰਾ 319 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਲਣ ਕੀਤੀਆਂ ਜਾਣ ਵਾਲੀਆਂ ਹਦਾਇਤਾਂ ਕੀ ਹਨ?

(i) ਜੇ ਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸਬੂਤ ਮਿਲਦੇ ਹਨ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਧਾਰਾ 319 ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੇ ਅਧੀਨ ਅਰਜ਼ੀ ਦਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜੋ ਕਿਸੇ ਹੋਰ

ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਅਪਰਾਧ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮੂਲੀਅਤ ਸਬੰਧੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਟੇਜ ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਹੈ, ਤਾਂ ਬਰੀ ਕਰਨ ਜਾਂ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਉਸ ਸਟੇਜ ਤੇ ਰੋਕ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(ii) ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਦਾਲਤ ਸਭ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਜਾਂ ਹੋਰ ਵਿਸ਼ੇ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰੇਗੀ ਅਤੇ ਉਸ ਤੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕਰੇਗੀ।

(iii) ਜੇ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਮੁੱਖ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਅਗੇ ਵਧਾਉਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ।

(iv) ਜੇ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਦੀ ਸਟੇਜ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਦਾਲਤ ਇਸ ਗੱਲ ਤੇ ਵੀ ਵਿਚਾਰ ਕਰੇਗੀ ਕਿ ਕੀ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਹੋਰ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਜਾਂ ਵੱਖਰੇ ਤੌਰ ਤੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

(v) ਜੇ ਫੈਸਲਾ ਸਾਂਝੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਵੀਂ ਸੁਣਵਾਈ ਸਿਰਫ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਨੂੰ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(vi) ਜੇ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਵੱਖਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਾ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੇ, ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ ਕਿ ਉਹ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਜਾਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਨੂੰ ਜਾਰੀ ਰੱਖ ਸਕੇ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਕਰ ਸਕੇ।

(vii) ਜੇ ਉਪਰੋਕਤ (i) ਵਿੱਚ ਰੋਕੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਿਸੇ ਅਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀਆਂ ਨੂੰ ਬਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਮੁੜ ਵੱਖਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਮੁੱਖ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਰੀ ਕਰਨ ਦਾ ਨਿਰਣੇ ਪਾਸ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਰੁਕਾਵਟ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ।

(viii) ਜੇ ਮੁੱਖ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸ਼ਕਤੀ ਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਹੋਣ ਤੱਕ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂ ਆਰੰਭਿਆ ਨਹੀਂ ਗਿਆ ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਵੱਖਰੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਸਿਰਫ ਇਸ ਸਬੰਧੀ ਸਬੂਤ ਹੋਣ ਤੇ

ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਵੱਖਰੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਿੱਚ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਅਪਰਾਧੀ ਦੀ ਸ਼ਾਮੂਲੀਅਤ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ।

(ix) ਜੇ, ਦਲੀਲਾਂ ਸੁਣਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਨਿਰਣੇ ਲਈ ਰਿਜ਼ਰਵ ਕਰ ਲਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਦੰਡ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਸੰਹਿਤਾ ਦੀ ਧਾਰਾ 319 ਦੇ ਤਹਿਤ ਸ਼ਕਤੀ ਵਰਤਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਅਦਾਲਤ ਲਈ ਉਚਿਤ ਰਸਤਾ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਇਸਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਰੱਖਿਆ ਜਾਵੇ।

(x) ਇਸਨੂੰ ਦੁਬਾਰਾ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਰੱਖਣ ਤੇ, ਉਪਰੋਕਤ ਦਰਸਾਏ ਗਏ ਤਰੀਕੇ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਸਾਂਝੀ ਸੁਣਵਾਈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਕੁਝ ਕਰਨਾ, ਉਦੋਂ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਤਦਨੁਸਾਰ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(xi) ਇਹੋ ਜਿਹੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਸਟੇਜ ਤੇ, ਜੇ ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਅਤਿਰਿਕਤ ਅਪਰਾਧੀ ਨੂੰ ਤਲਬ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਸਾਂਝੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕਰਨੀ ਹੈ, ਤਾਂ ਨਵੀਂ ਸੁਣਵਾਈ ਦੁਬਾਰਾ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ ਅਤੇ ਨਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(xii) ਜੇ, ਉਸ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਫੈਸਲਾ ਹੈ ਕਿ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵੱਖਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਪਹਿਲਾਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ;

(ਉ) ਮੁੱਖ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦੋਸ਼ੀ ਕਰਾਰ ਦੇਣ ਦੇ ਨਿਰਣੇ ਅਤੇ ਸਜ਼ਾ ਦੀ ਘੋਸ਼ਣਾ ਕਰਨ ਤੇ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਫਿਰ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ।

(ਅ) ਬਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮੁੱਖ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੰਬੰਧੀ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇਗਾ ਅਤੇ ਫਿਰ ਤਲਬ ਕੀਤੇ ਗਏ ਅਪਰਾਧੀ ਦੇ ਵਿਰੁੱਧ ਨਵੀਂ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

34. ਉਪਰੋਕਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਹਵਾਲਾ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਅਸੀਂ ਰਜਿਸਟਰੀ ਨੂੰ ਮਾਣਯੋਗ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਧੀਸ਼ ਤੋਂ ਹੁਕਮ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਯੋਗ ਬੈਂਚ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਅਤੇ ਗੁਣਾਂ ਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਪਿਛੋਕੜ ਵਿੱਚ ਉਭਰ ਰਹੇ ਤਥਾਂ ਦੇ ਪੱਖਾਂ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਲਈ ਰੱਖਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੰਦੇ ਹਾਂ।

35. ਅਸੀਂ ਜੁਦਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ, ਸਾਰੇ ਮਾਣਯੋਗ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ/ਵਕੀਲਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਸ਼੍ਰੀ ਐਸ. ਨਾਗਮੁਥੂ, ਮਾਣਯੋਗ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਸਹਿਤ, ਜੋ ਐਮਿਕਸ ਕਿਊਰੀਏ ਵਜੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ, ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕੀਤੀ ਸਹਾਇਤਾ ਲਈ ਆਪਣੀ ਸ਼ਲਾਘਾ ਦਰਜ ਕਰਦੇ ਹਾਂ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ ਹਵਾਲਾ ਕੀਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨਾਂ ਦੇ ਉੱਤਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ।
(ਸਹਾਇਤਾ ਦਿੱਤੀ: ਪ੍ਰੀਤਮ ਭਾਰਤੀ, ਐਲ ਸੀ ਆਰ ਏ)

ਸੁਰਿੰਦਰ ਸਿੰਘ ਸਾਹਨੀ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ – ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁੱਕਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।